

بررسی و تحلیل ساختار روایی شعر پروین اعتصامی

منظر غلامی^{*}، علی حسن سهراب نژاد^۲

۱- کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور واحد ایلام، ایران، ایلام

۲- استادیار، دانشگاه پیام نور مرکز ایلام، ایران، ایلام

خلاصه

هدف نهایی روایت شناسی، کشف الگوهای جامع روایت است، الگوهایی که ناظر بر صورت زبان شناختی روایت ها یا ساختار قابل توصیف آنها باشند. ساختار بیشتر ناظر بر روابط پنهان حاکم میان سازه هاییک متن است. این اصطلاح به تجویه و تحلیل سازه های قصه ها و زنجیره های پنهان آن می پردازد. در مطالعه ی کتابخانه ای حاضر عناصر بدیع معنوی در دیوان پروین اعتصامی به شیوه توصیفی _تحلیلی مورد ارزیابی قرار گرفته است. قسمت دوم این پژوهش به بحث روایت شناسی پرداخته است و در این قسمت از پژوهش حاضر، مکان، زمان، شخصیت و گفت‌وگو بررسی شده اند. همچنین در قسمت روایت شناسی، یافته ها نشان می دهد در مجموع ۶۵۸ شخصیت، ۱۲۴ زمان، ۱۲۳ مورد گفتگو، ۱۲۴ مورد راوی، ۲۱۷ مورد مکان در دیوان پروین وجود دارند. در مورد توصیف در دیوان پروین اعتصامی نیز آمده است که به طور تقریبی ۳۹۴ توصیف در دیوان وجود دارند، اکثر این توصیفات ذهنی و غیرمستقیم است. همچنین در قسمت روایت شناسی، شخصیت پویا، ۴۵۷ مورد در شعر پروین استفاده شده است و شخصیت ایستا کمتر مورد توجه قرار گرفته است. دلیل این امر ممکن است، پویایی شعر پروین و سرزندگی آن باشد که با شخصیت های پویا، تناسب بیشتری دارد.

کلمات کلیدی: روایت، شخصیت، ایستا، پویا، روایت شناسی، پروین اعتصامی، ساختار روایت

۱. مقدمه

هرچند که تعداد شاعران زن نسبت به مردان در سراسر تاریخ ادبیات اندک است اما همین تعداد محدود نیز گویای این حقیقت است که زنان بزرگ ایران، هم پای مردان در ساختن جهانی سرشار از عطوفت و مهربانی اگر نگوییم که سهم بیشتری داشته اند، باید گفت دارای نقشی ممتاز در سرنوشت جامعه بوده اند. از جمله شاعرانی که جایگاهی بالا و والا در عرصه شعر و شاعری بانوان ایران دارد، پروین اعتصامی است که عمر کوتاه و نه چندان بلند او، سلسله بلندی از فضیلت ها و سجایای اخلاقی است [۱]. پروین در مدت کوتاه زندگی خود، بسیاری از اشعار لطیف که ترکیبی است از دو سبک خراسانی و عراقی، با بن مایه های اخلاقی و عرفانی برای جامعه به یادگار گذاشته است. رخشنده اعتصامی معروف به پروین اعتصامی (زاده ۲۵ اسفند ۱۲۸۵ در تبریز - درگذشت ۱۵ فروردین ۱۳۲۰ در تهران) شاعر زن ایرانی است که از او باعنوان «مشهورترین شاعر زن ایران» یاد می شود. پروین از کودکی فارسی، انگلیسی و عربی را نزد پدرش آموخت و از

نویسنده مسئول*

Email: gholami8587857@gmail.com